

Роди Бойка Павла, Дяденко Євдокії, Шкурупенко Ганни

Отримано 19 листопада 2018 р.

м. Київ

НАЄНКО М. ПІСЛЯ СКАЗАНОГО І... ПОЗА ЗАПИСОМ. – Київ: Освіта України. – 2018.– 488 с.

“Після сказаного” – це поширений в інформаційному побуті “Postscriptum”, а “поза записом” – улюблений вислів багатьох лекторів-професорів, які інколи відхиляються від “своєї” теми і повідомляють якусь цікаву асоціативну притичину. До книжки М. Наєнка “Після сказаного...” ввійшли не дуже помічені свого часу студії автора про різні аспекти літературно-критичного життя в Україні останніх років. Вони або “загубилися” в анналах дисертаційних процедур, або існують лише в малотиражних збірниках матеріалів конференцій, у якихось ювілейних виданнях чи прозвучали в радіо- і телепрограмах. У цих студіях відбилися важливі грані розвитку літературного та педагогічного процесу в Україні ХХ – ХХІ ст., і тому вони можуть бути цікавими не лише для автора, а й для певної частини літературознавців та тих читачів, які в художньому й науковому слові ніколи не перестають шукати прихованого, часом справді глибинного змісту.

Наші презентації

8. *Лопатинський А.* До Бразилії! Драма з галицького еміграційного руху в 4 актах. – Львів: З друкарні В. А. Шийковського, 1898. – 98 с.
9. *Лопатинський А.* Свекруха. Комедія в трьох діях. – Джерсі Сіті: З друкарні “Свободи”, 1919. – 64 с.
10. *Маркович Д.* По степах та хуторах: оповідання, драма, спогади. – Київ: Дніпро, 1991. – 541 с.
11. Пісні про Бразилію // Етнографічний збірник. Т. V: Видає Етнографічна комісія Наукового Товариства імені Шевченка / Під ред. д-ра. І. Франка. – Львів: Друкарня НТШ, 1898. – С. 237 – 242.
12. *Полляк М.* Галичина – Транзит. – Львів: Центр гуманітарних досліджень. – Київ: Смолоскип, 2008. – 64 с.
13. *Рудянин І.* Греко-католицьке духовенство у боротьбі за тверезість в Східній Галичині (д/п. XIX – поч. XX ст.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://esnuir.eeun.edu.ua/handle/123456789/1060>
14. *Скритник А., Дзятківська Н.* Власні імена людей: словник-довідник / За ред. В. Русанівського. – 3-тє вид., виправлене. – Київ: Наук. думка, 2005. – 334 с.
15. Спогади про Івана Франка / Упоряд., вступ. стаття і прим. М. І. Гнатюка. Худож. оформл. Б. Р. Пікулицького. – Львів: Каменярь, 1997. – 635 с.
16. *Стасів Я.* Рух тверезості у Східній Галичині в середині XIX – першій третині XX ст. // Наукові зошити історичного факультету Львівського університету. – 2012 – 2013. – Випуск 13 – 14. – С. 168 – 175.
17. *Франків І.* Товариство Св. Рафаїла у Львові (1907 – 1914) // Україна: культурна спадщина, національна свідомість, державність. – 2008. – Вип. 17. – С. 67 – 72.
18. *Франко І.* До Бразилії. Драма в трьох діях, 1895 // Відділ рукописних фондів і текстології Інституту літератури імені Т. Г. Шевченка Національної академії наук України. – Ф. 3. – Од. зб. 219. – Арк. 15, 16.
19. *Франко І.* До Бразилії // Літературна спадщина І. Франка. У чотирьох томах. Том 1. Вип. 1.; АН УРСР, Інститут літератури імені Т. Г. Шевченка. – Київ: Вид-во АН УРСР, 1956. – С. 211–212.
20. *Франко І.* Додаткові томи до Зібрання творів у п'ятдесяти томах / Редкол.: М. Жулинський (голова) та ін. – Київ: Наук. думка, 2008.
21. *Франко І.* Збір. творів: У 50 т. / АН УРСР. Ін-т л-ри ім. Т. Г. Шевченка / Редкол.: Є. Кирилюк [голова] та ін. – Київ: Наук. думка, 1976 – 1986.
22. *Франко І.* Paça o Brasil / До Бразилії. Поезії. Прудентопіль. – Парана – Бразилія: Видавництво ОО. Василян, 1981. – 47 с.
23. *Чайковський А.* Бразилійський гаразд // *Чайковський А.* Твори: У 8 т. – Київ: “Червона калина”, 1994. – Том V: У чужому гнізді. Повісті з XIX ст. – С. 495 – 599.

Автори висловлюють щире подяку Бурлаці Галині Миколаївні – кандидатів філологічних наук, провідному науковому співробітнику відділу рукописних фондів і текстології Інституту літератури імені Т. Г. Шевченка Національної академії наук України – за допомогу в підготовці публікації.

Отримано 26 листопада 2018 р.

м. Львів, м. Рівне

НАЄНКО М. ВІТЕР. Літературна критика і рух художнього слова. – Київ, Освіта України. – 2017.– 712 с.

Що являє собою сучасна літературна критика? Як вона вписана в літературний процес? Чи встигає за розвитком жанрів у тому процесі? І якою мірою вона професійна та розкриває інтелектуальний потенціал сучасної літератури? Відповідаючи на ці питання, М. Наєнко у книжці “Вітер...” розмірковує над малознаними чи й невідомими сучасному читачеві фактами і явищами. Привертає увагу в цих міркуваннях настроєність автора на полемічне сприйняття літературного процесу, на прагнення домогтися істинності в розумінні понять художності та естетики літературного твору.

**Наші
презентації**

21. Nida E. Contexts in Translating. – John Benjamins Publishing Company, 2002;
 22. Nida E. The Theory and Practice of Translation. – Brill, 1969.
 23. Reiss K., Verner H. Foundations of a General Theory of Translation // The Translation Studies Reader. – London, 2000.
 24. Toury G. The Nature and Role of Norms in Translation // Descriptive Translation Studies and Beyond. – Amsterdam – Philadelphia: John Benjamins, 1975.
 25. Translation, History, Culture: A Sourcebook. – Routledge, 1992.
 26. Venuti L. The Translator's Invisibility. – Routledge, 2008.
 27. Venuti L. The Translation Studies Reader. – London, 2000.

Отримано 7 лютого 2019 р.

М. Куїс

Шевченко Т. Кобзар / Пер. японською і упор. Ецуко Фудзії. – [Йокогама]: Гунзося, 2018. – 354 с.

Видавництво “Гунзося” випустило ошатно оформлений у кольоровій суперобкладинці “Кобзар” Тараса Шевченка в перекладі Ецуко Фудзії, відомої японської україністки, дослідниці його творчості й перекладачки (1993 р. видала “Вибрані поезії” з примітками, українсько-японський словник Шевченкової мови, а 2009-го – окремою книжечкою поему “Марія”). До нового видання увійшло 100 творів (28 із них друкувалися в попередній збірці). Поезії, відповідно до оригінального і, слід зазначити, дуже вдалого композиційного плану упорядниці, подано у двох розділах: “Самота і мандри” та “Історіософські твори, медитації”. У першому вміщено переважно особистісну й пісенну лірику, починаючи від думок, фрагментів балади “Причинна” (р. 49–78) і поеми “Катерина” (р. 289–304, 305–328, 687–706), творчих рефлексій “Думи мої, думи мої” та поезії до поеми “Мар’яна-черниця” (р. 1–23), і закінчуючи “Чи не покинуть нам, небого...”. Другий розділ відкриває філософський вступ поеми “Гайдамаки”, медитації “Розрита могила”, “Чигрине, Чигрине...”, фрагменти поеми “Сон (Комедія)” (р. 1–40, 117–136) і послання “І мертвим, і живим...” (р. 1–32). Далі йдуть окремі твори з циклу “Давидові псалми”, вірші “Минають дні, минають ночі...”, “Три літа”, “Заповіт”, три твори з циклу “В казематі” і (за хронологією) лірико-філософські шедеври періоду заслання та останніх років поетового життя. Останнім подано вірш “Зійшлись, поборались, поєднались...”. Видання містить також “Пояснення до творів” (с. 286–299), нарис “Життєвий шлях Шевченка” (с. 300–337) з підрозділами “Україна до народження Шевченка”, “Шевченко в дитинстві”, “Дев’ять років на свободі”, “Ув’язнення і заслання”, “Звільнення і останні роки життя”, “Шевченко і жінки”. У “Післямові перекладачки” (с. 338–345) згадано її перебування в Києві в березні 2014 р., виступ на Майдані незалежності під час “революції гідності”, святковий прийом з нагоди 200-ліття Шевченка в японському посольстві, спілкування з українськими науковцями, зокрема з шевченкознавцем В. Мовчанюком, що висловив побажання в нових перекладах повніше репрезентувати українського письменника як лірика і поета-мислителя, а пізніше переслав орієнтовний список текстів. Окремо також згадала сходознавця О. Хоменко, яка консультувала її в роботі над цими перекладами. Видання ілюстровано автопортретами Шевченка та іншими його малярськими творами.

В. М.

Наші
презентації

російських видавництвах. Зрештою, зводити все лише до комерції було би спрощенням, бо так само для багатьох із тих, хто орієнтувався на “Москву”, “русский мир” був органічним культурно, ментально, етично, естетично тощо. Тому в письменників, які постали після 2014 р. перед вибором – Україна чи Росія й обрали український світ, навіть українськомовність творчості, спостерігається оця культурно-інтертекстуальна роздвоєність (наприклад, у доробку В. Рафеевкі).

Проза письменників Донбасу, репрезентована в антології, є органічною, невід’ємним складником української літератури, і за змістом, і формальними особливостями і пошуками. Але часткою дуже своєрідною, як і своєрідною, але невід’ємною часткою є Донбас у тілі України, з його ментальною складністю, суперечливістю, розгубленістю, невизначеністю, але і внутрішнім багатством, щирістю, максималізмом, що знаходять широке відтворення в текстах “донбаських” письменників.

Отримано 9 лютого 2019 р.

м. Київ

Шевченко Т. Кобзар / Перекл. урумською мовою В. Кіор. – Маріуполь: ПрАТ “Газета “Приазовський робочий”, 2017. – 130 с.

У процесі планового перетворення Криму на “исконно русский”, що почався відразу після його переходу під контроль Російської імперії в 70-х роках 18 ст., примусового виселення першими зазнали греки, які мешкали там ще з часів давньої Еллади. Вони були переміщені на територію сучасних Донецької та Запорізької областей, і відтоді на етнічній мапі України з’явилися приазовські греки, що становлять численну і впливову громаду й дотепер. Кримські греки не були етнічно й мовно однорідними та послуговувалися або діалектами з еллінським корінням (які нині позначають терміном румейська мова), або ж своєрідною тюркською мовою – урумською. Ця мова об’єднує говірки греків, що стали тюркомовними під впливом оточення (татар, турків та інших тюркських народів), зберігши при цьому, однак, православну віру й власні традиції.

За свідченням дослідників, історія літературного використання урумської мови ще доволі скромна, хоча вона проіснувала вже багато століть і побутувала, зокрема, у фольклорі. Серед сучасних греків-урумів є письменники, що послуговуються рідною мовою та зміцнюють завдяки цьому її літературний статус. Один із них, Валерій Кіор, переклав урумською твори Т. Шевченка, що ввійшли до першого видання Кобзаря 1840 р. Оцінювати цей переклад, звісно, будуть носії урумської мови та вчені-тюркологи, однак його поява безумовно є добрим знаком для всієї України. Греки-уруми, яких в Україні кількадесят тисяч, переважно мешкають на території Донецької області. Гадаємо, на тлі сьогодення цей жест їхньої солідарності з українською культурою важливий і для держави Україна, і для всього грецького культурного світу, який лишається для нас вельми значущим, і в якому необхідно утверджувати позитивний і унікальний образ України.

Р. К.

Наші
презентації

Кошелівець І. Можна одверто? або Туга за катарсисом. Статті, огляди, рецензії, інтерв'ю / Упоряд., примітки Л. Тарнашинської – Харків, ФОП ПАНОВ А. М., 2018. – 648 с.

Іван Максимович Кошелівець (1917 – 1999) – видатний український літературознавець, історик літератури, перекладач, громадський діяч, активний учасник духовного життя української діаспори, довголітній головний редактор “Української літературної газети” (1955 – 1960), журналу “Сучасність”, член редколегії “Енциклопедії українознавства”. Закінчив Інститут народної освіти у м. Ніжині (1930), навчався в аспірантурі Інституту літератури в Києві (1940 – 1941). Під час Другої світової війни емігрував до Австрії, пізніше півстоліття жив і працював у Парижі й Мюнхені. Почесний доктор філософії Українського Вільного Університету, дійсний член НТШ та УВАН. У роки гонінь української інтелігенції активно підтримував шістдесятників, друкуючи їхні твори. З початком 1990-х років регулярно приїздив до України, брав активну участь в літературному житті. Однак численні публікації І. Кошелівця (статті, рецензії, літературні огляди тощо) на шпальтах часописів, переважно “Сучасності”, досі залишалися поза окремим виданням, а переважна їх частина мало доступна читачеві. Тому нове видання значно доповнює й розширює дискурс історії української літератури ХХ ст., адже критик регулярно відгукувався в періодиці на події літературного життя в материковій Україні, давав їм свої оцінки; його аналітика завжди була багата на фактаж, цікаві порівняння та свіжі думки, адже він бачив українську літературу крізь призму літератури європейської.

До видання увійшли розділи: “Силуети”, “1960-ті, незабутні: тенденції, імена”, “До літературної ситуації в Україні: з плину подій і вражень (1970-ті – 1980-ті – 1990-ті роки)”, “Зблизька і з віддалі: студії різних літ”, “Магнетизм імені”, “Сузір'я муз: європейський меридіан”, “Іван Кошелівець: відомий і невідомий (інтерв'ю)”. Зі сторінок книжки “оживають” постаті Ю. Клена, М. Ореста, В. Кубійовича, О. Шульгина, Ю. Лавріненка, Г. Костюка, Я. Гніздовського, О. Довженка, І. Сенченка, Л. Первомайського, М. Бажана, а також В. Симоненка, Л. Кисельова, Є. Сверстюка та багатьох ін.

Це спільне видання Інституту літератури ім. Т. Г. Шевченка НАН України та Центру гуманітарної співпраці з українською діаспорою Ніжинського державного університету ім. Миколи Гоголя. Тут вміщено також літературознавчу розвідку “Погляд на літературний процес з віддалі і перспективи, або “Комп'ютери працюють занадто швидко...”, примітки доктора філологічних наук Л. Тарнашинської, яка використала, значно розширивши, проект видання самого І. Кошелівця, який не було реалізовано за його життя. Книжка містить також вступне слово, на жаль, уже покійних шістдесятника Є. Сверстюка та відомого науковця-мовознавця й перекладача В. Коптілова.

Наші
презентації